

בית נאמן

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

יום חמישי, ז"ך בניסן התשע"ב

נושאי השיעור:

ביאורים מתוקים בפרקי אבות פ"א (משניות י"א-י"ח)

ניתן לשמוע
את שיעורו של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

"אל תכבו למת ואל תנודו לו, בכי בכי להולך בעל שמבזבז את כל ימי חייו ללא מטרה"

מלים אלו שנכתבו בצוואתו של רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ היכו גלים בעולם כולו, ונבעו מעמקי לבו הטהור, כאומר: מה יש לבכות על אדם שניצל את ימיו כדי? עליכם יש לבכות! איזו שלווה נפש זקוק האדם לכתוב בצוואתו מלים כאלו. כמה עלינו לשים את לבנו לניצול הזמן כהוגן, לכל נביט אחורה בימי הזקנה ונאמר: חבל שלא ניצלנו את ימי חיינו כהוגן. כולם רוצים ללכת בדרכו¹. אך מה היא דרכו של הרב? האם נוכל להגיע אי פעם למעלתו, לגאונותו, לעיונו, לבקיאיותו, למדותיו, לחסדיו? מה היא הדרך? בעבר הרב אמר בדרשה: מה היא השיטה שלי? "לחפש את האמת וזה הכל". הבה נתחזק לילך בדרכו של רבנו, להיות אנשי אמת, לא להחניף לאיש, לא לפחד מאיש, ולא לפגוע באיש. והקב"ה שחוטמו אמת, ינחנו בדרך נכוחה וברורה. בעלון זה הבאנו שיעור של רבנו בפרקי אבות (פ"א משנה י"א), ועם זה צירפנו הספדים מאזכרת השבעה (שלא הספקנו להביאם בעלון הקודם), ומכתבי תחנונים. זע"א.

"חכמים הזהרו בדבריהם"

א. ¹[פרקי אבות פרק א' משנה י"א]. "אבטליון אומר, חכמים הזהרו בדבריהם, שמא² תחובו חובת גלות, ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל". הוא אמר את זה בגלל משפט אחד שאמר חכם שלפניו - "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים שלא על מנת לקבל פרס" (משנה ג'), והיו לו שני תלמידים - צדוק ובייתוס, והם עשו אחר כך שתי כיתות³. הם שמעו שהוא אמר לעבוד את ה' על מנת שלא לקבל פרס, אז אחד אמר לחבירו: אתה שומע,

1. סיפר חנניה דבי נשיאה הרה"ג ר' ליאור הכהן שליט"א על אשה אחת הרחוקה משמירת תורה ומצוות, ואף לא הכירה את הרב כלל, אך בשמועה את דבר הצוואה, נכנסו הדברים אל לבו, וקבלה על עצמה להתנתק בכל יום שעה אחת מהטכנולוגיה, ולשבת לעסוק במצוות ובדברים מעליים וראויים. והחזיר אל לבו: עוד סיפור מפעים על חלום של בנו, ולקחת הדבר בביאור דבריו שלשנו: אני רוצה לשתף את הציבור היקר בחלום שחלם למחרת ההלוויה אחד מבני, הוא בגיל קצת פחות שמונה והיה מאד קרוב לרב. (האמת שהילדים שלי היו יותר ילדים של הרב, הוא היה שר אתם אפילו שירים של הגן... אי אפשר לתאר. אני אפילו לא יכול לדבר על זה). הוא קם בבוקר, וראיתי אותו קצת נרעש, והוא אמר לי: "אבא, (אלו המלים, אני כתבתי אותם מיד), סבא התגלה אלי". הסתכלתי עליו ואמרתי, אולי הוא קצת מדמיון. והוא ממשיך ואומר לי: ואני נבהלתי, כי אני יודע שהוא נפטר. אמרתי לו: "מה הוא אמר לך?". אמר לי, סבא אמר לי: "תמשיכו בדרכי". אלו לא מלים של ילד בן שמונה. "תמשיכו בדרכי" זו בקשתו של אבינו הגדול, לנו, למשפחה, לתלמידים, לכולנו, להמשיך את כל הדברים הגדולים ששמענו כאן, כל אחד מאתנו ילך לאורו של המאור הגדול הזה. ע"כ.

1. שיעור זה מסר מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום חמישי ז"ך בניסן התשע"ב בין מנחה לערבית, בבית מדרשו "אהבת התורה - איש מצליח".
2. אנהנו קוראים שְׁמָא ולא שְׁמָא. ככה מנוקד בכל המשניות בדפוסים של ליוורנו ואחרים. ומצאתי מקור קדום של אלף שנה לזה. רבי שמואל הגניז (חי לפני הרמב"ם, נפטר בסביבות שנת ת"ת), הוא כותב שיר שבו הוא חורז את המלים: דְּמָה, תְּרָמָה, יְהִמָּה, וכו' עם שְׁמָא. חורז מלת שמא עם כל המלים, משמע שאלף שנה ככה הייתה המסורת, לא שְׁמָא. והמלה שְׁמָא יכולה לפעמים לגרום טעות למי שלא מבדיל בין קמץ לפתח - שְׁמָה שאמרת לי". אמנם זה פתח, אבל למעשה לומר שְׁמָא, זו מסורת. ווע"ע בהקדמת מרן רבנו זצ"ל לספר בן איש חי (הוצאת הישיבה) עמ' 16].

3. יש אומרים "פתות", אני לא יודע למה. אומרים "פתות" בחיריק. בבית שני היו הרבה כיתות בישראל, צדוקים, בייתוסים ואיסיים. איסיים זו מין כת משונה שהחליטו שלא לשאת נשים, היו יושבים ביערות ובמדברות, וחיים כמו קומוניזם - "כיס אחד יהיה לכולנו" (משלי א', י"ד). ויש להם כל מיני חומרות של שטות, מי שיאמר את השם של משה רבנו בלי טבילה הורגים אותו! הוא חייב מיתה. היום יש חוקרים משוגעים שהם מכחישים כל דבר שלא מוצאים לו זכר. מי העיד על הכת הזאת? יוסיפון בן גוריון, אבל לא מצאו לו זכר, אז לא היו דברים מעולם. יוסיפון בן גוריון סתם מספר? הרי הוא היה בתקופת בית שני בזמן החורבן, והוא מספר על זה. למה לא מצאתם לזה זכר בשאר מקומות? מסיבה פשוטה, כי הם לא נשאו נשים ולא הולידו ילדים, דור אחד הלך, הכל נגמר.

הרב אומר שאין שכר בעולם הבא! אז הם כפרו בתורה שבעל פה, והחריבו כמה שרצו. לכן אבטליון אומר שאתה צריך להיות זהיר כל כך בדברך, שלא יבוא מישהו ויתלה בדברים שלך. אתה אומר דבר, אומר קולא, ולא יודע מה יצא ממנה⁴. הרמב"ם ע"ה כותב בהלכות תשובה (פרק עשירי ה"ד): "אמרו חכמים אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא וכו'". תגמור את המשפט? לא, הרמב"ם לא גומר אותו ככוונה, אלא כותב "כלומר, עבדו מאהבה". הוא לא סיים את המשפט, כדי שלא יבוא מישהו ויטעה עוד פעם כמו שטעו צדוק ובייתוס.

"הוי מתלמידיו של אהרן"

ב. [משנה י"ב] "הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". הלל למד תורה מתוך עוני, למד תורה באהבה, למד תורה במסירות נפש, למד תורה כשהשלג יורד עליו. הוא היה משלם חצי משכורתו ממה שהיה מרויח ביום לשומר שיתן

4. לנווד ביהודה ע"ה, בא אליו מישהו ואמר לו שיש לו פגישה עם גוים בחול המועד, אם יראו אותו ככה לא מגולח, יאמרו לו: זה החג שלכם? זה תשעה באב! מה יש לכם? אז הוא ענין וענין ומצא לו היתר להתגלח על ידי פועל עני שאין לו מה יאכל (שו"ת נוב"ך קמא ח"א סי' י"ג). הוא הסתמך על רבנו תם (הובא בטור סי' תקל"א) שאמר שאם אדם הסתפר בערב חג, מותר לו להסתפר בחג, כי אז אין חשש שיכנס מנוול, הרי הוא כבר הסתפר בערב חג. והבן אדם הזה כך היה [הסתפר בערב חג]. אמנם רבנו תם הזה הוא דעת יחיד, והרבה חולקים עליו והקשו עליו, אבל הנווד ביהודה תירץ את הקושיא, ומסיק שאם יש פועל עני שאין לו מה יאכל, מותר [לו לספר]. לכאורה זו הוראת שעה, אבל הוא אחר כך כתב את ההוראה הזאת בספרו. ואמר: יש לי טעם בדבר (שו"ת נוב"ך תניינא סי' צ"ט). והטעם לנוודים שהיו הולכים בחול המועד בזמנו בפרא לאגים, ומגלחים בתער. אמר: מוטב שיגלחו על ידי פועל עני שאין לו מה יאכל בלי תער, מאשר יתגלחו בתער שזה איסור דאורייתא, ויש בו חמשה לאוין. זו דעתו של הנווד ביהודה [וחלקו עליו כל האחרונים]. אבל למה זה גרם? הרב חיד"א מספר (שו"ת יוסף אומץ סי' ז') שהוא שמע אנשים שאומרים: הדורות שלפנינו היו טפשים, החמירו עלינו הרבה, עכשיו יש רב גדול שהתיר גילוח בחול המועד. מחר נתיר שבת, ונתיר טריפות, ונתיר הכל. מה הקשר? זו גזירה דרבנן, ויש סיבה למה התיר. נתיר שבת? מה השגעון הזה? בני אדם לא מבינים כלום. הורדת אבן אחת - גלגלת את הכל. צריך מאד להזהר, כל היתר לתת אותו במדה במשקל ובמשורה, היה ראוי לכתוב: לשאלת מישהו שהיה מוכרח להיפגש, התרתי לו בשעת הדחק כהוראת שעה. גם החזון איש היה לפעמים מתיר [איזה דברים] בהוראת שעה, והיה אומר לשואל: תשמע, אני אמרתי לך מותר, אבל אם תגיד בשמי שאמרתי לך מותר, אני אכחיש ואומר שאתה שקרן, לא אמרתי לך מותר... אני מתיר לך רק ביני וביניך, לא כל דבר ודבר צריך לפרסם.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:50	20:05
ת"א:	19:07	20:08
חיפה:	18:58	20:09
ב"ש:	19:06	20:06

אותם לתורה, שירגישו שאלה שחיים על פי התורה הם חיים, וחיים שלא על פי תורה הם לא חיים, הם חושך ואפילה. אלה שחושבים שהמתירנות הזאת הכל טוב ויפה הם טועים.⁸ כשתלך בדרך התורה, תדע לך שאתה חי באושר, אתה חי בשלום, אתה חי בצניעות, אתה חי בשמחה.

אל תחפש פרסומת

ה. כיון שהלל היה בבלי, הוא אמר כאן כמה משפטים בארמית [משנה י"ג]: "נגיד שמה אבד שמה" - מי שמושך את שמו, לפרסם את עצמו בעולם, הכל ישכת, הכל הולך אם אדם מחפש פרסומת. היה שוטה אחד שפגש אותי בדרך, ואמר לי: איך הבן איש חי כותב הלכות? מרן כתב "זו ההלכה וככה צריך לעשות", איך הוא חולק עלי? אמרתי לו: מרן לא כתב ככה, אדרבא להיפך, מרן כתב בהקדמתו שמי שנוהג אחרת שלא יעשה כמו שאמרתי. אם מרן היה כותב: "תעשו כמוני" לא היו שומעים! הרמב"ם כתב ספר, ואמר בהקדמה: "כתבתי בחיבור הזה דברים ברורים קרובים ונכונים". מה זה קרובים? קרובים לאמת, לא אמר "דברים אמתיים", כי אולי טעיתי, אדם צריך תמיד להיזהר. **אל תחפש פרסומת, אל תחפש רעש, אל תחפש כבוד.** שמעתי פעם שכבוד זה ראשי תיבות בטל ומבוטל כעפרא דארעא...

"ודאשתמש בתגא חלף"

ו. "ודלא מוסיף יסף" - מי שאינו מוסיף ללמוד, אומר: די לי מה שלמדתי, יש על זה עונש. תמיד צריך להוסיף. תמיד! פעם שמעתי דרשה של הרב אונטרמן בערב שנת השמיטה תשל"ב, הוא היה בן שמונים ושתים (שיהיה בריא בגן עדן...) ועמד ואמר: "רבותי, אני תמיד מרגיש את עצמי תלמיד ישיבה". רב ראשי לישראל ככה התבטא, תמיד להוסיף, לשמוע חכמה, לקבל דברים. "ודלא יליף" - מי שלא לומד בכלל, הוא אומר: אם ככה אתה מקלל אותי, לא צריך ללמוד - "קטלא חייב" - חייב מיתה. "ודאשתמש בתגא חלף" - מי שישתמש בכבוד של התורה או בקמיעות וכדומה חולף מן העולם. קראתי סיפור על הרב מויאל (שיהיה בריא) מקרית גת שפעם היו לו בעיות, הבן חולה, האשה חולה, חולים וחולים, זה מתרפא וזה חולה. הוא הלך לבבא סאלי, והוא אמר לו: אתה צדיק וירא שמים, אבל אל תכתוב קמיעות! הוא התפלל: מאיפה הרב יודע שאני כותב קמיעות? אמר לו: כן, אתה כותב, אל תכתוב, אל תשתמש בקמיעות, רק בתפלה וצדקה, לא בקמיעות. לא להשתמש בזה. יש סיפור על הבעל שם טוב שהיה כותב קמיעות, והקמיעות שלו היו מפליאים, היו מצליחים. שמע על זה חכם אחד בן דורו שהיה מבוגר ממנו, רבי יצחק מדרוהוביץ' (ככה השם שלו), והוא אמר: מה פתאום הוא כותב קמיעות? הקמיעות של הבעש"ט לא יעזרו כלום! כי המשנה אמרה "ודאשתמש בתגא חלף" - מי שמשתמש בקמיעות חולף. מה חולף? הקמיע, חולף הכח שלו. וכמו שאמר ככה היה, מאז הקמיעות של הבעל שם טוב לא שוים. עברו חודשיים, נתן קמיע לאשה מקשה ללדת - לא עזר. קמיע לחולה - החולה הלך. קמיע לפרנסה - אין פרנסה. קמיע לילדים - אין ילדים. אמרו לו: מה קרה לקמיעות שלך? הלך ובייר, ואמרו לו שרבי יצחק מדרוהוביץ' אמר עליך ככה. אמר: אם ככה, אני חייב לפייס אותו. הוא הלך אליו לעיר שלו - דרוהוביץ' (הוא היה במז'יבוז והלך לדרוהוביץ'), ואמר לו: כבוד הרב, תעשה אצלי שבת. אמר לו: בסדר, אבל תדע לך שאני אוכל הרבה בשבת, אני אוכל בלי סוף. אמר לו: אני אכין לך אוכל של מלאכי השרת, "שלום עליכם מלאכי השרת", גם אם ירצו מלאכי השרת לאכול אתך, גם כן יאכלו הרבה אוכל... אמר לו: בסדר, אני בא. ולמעשה לרב הזה היה לו איזה פטנט, היה לו טס של כסף שכתוב עליו שם הוי"ה - "שוית ה' לנגדי תמיד". וכשהיה שם אותו ואוכל על ידו, האוכל נבלע באיברים, הכל נשרף והוא אף פעם לא שבע... וכך היה, הוא בא, בליל שבת הביא לו הרב אוכל והטס על ידו, והוא אכל ואכל ואכל. אמר לו: יש לך עוד אוכל? אמר לו: נביא את האוכל של מחר? אמר לו: תביא, תביא טשולנט. הביא, ואכל ואכל ואכל. אמר לו: יש לך עוד אוכל? תביא של סעודה שלישית. הביא לו סרדינים, ואכל ואכל. (יש אומרים שסרדינים מורידים את הדינים - סר דינים, הדינים סרו אבל הרעבון עוד לא סר...) אמר לו: אני רעב! אמר לו: הרב, הכנתי אוכל

8. היה מעשה לפני כמה שנים בקצין אחד שנשוי לקצינה אחת, ויש להם ילד אחד. ככה מחזיקים החילונים - "כחי ועוצם ידי", כחי ראשי תיבות כלב חתול ילד... לילד חדר אחד מספיק, לכלב יש לו מלונה, ולחתול יש איזה מקום (איני יודע איזה מקום יש לחתול, מלונה, רפת, אורווה...), "עשה לי את החיל הזה" - העיקר כסף. והנה באה חמותו ודברה אתה, הכל היה רגוע ושקט. אחרי שיצאה, לקח רובה וירה באשתו, אחר כך ירה בבן, אחר כך ירה בעצמו! למחרת, "דמים בדמים נגעו" (הושע ד', ב'). מה קרה חשד בה וחשדה בו וכו' וכו', אם היו הולכים בצניעות היה אחרת, אבל איזו להם צניעות, הכל מתירנות. הכל מותר, זה התשלום.

לו להיכנס. ויום אחד לא היה לו כסף, אז הוא ישב למעלה על הגג, חודש טבת ויורד גשם ושלג, עד שבבוקר הצילו אותו ממות (יומא דף ל"ה ע"ב). אלה שהצילו אותו ממות, לא אותו הם הצילו, אלא הם הצילו את כל עם ישראל!⁶ כשהצילו את הלל הזקן אמרו: "כדאי זה לחלל עליו את השבת". אז כיון שהלל חי שנים רבות בעוני, הוא ידע את ערך השלום. אמר: הוי מתלמידיו של אהרן, אף על פי שאתה לא כהן ואתה לא מזרע אהרן, אבל תהיה מהתלמידים שלו.

תלמידים עדיפים מבנים

ג. והוא רמז בזה לסיפור שמוזכר ביומא (דף ע"א ע"ב) על שמעיה ואבטליון שהיו בדור שלפני הלל ושמאי, וכל העם היו מכבדים אותם. והכהן הגדול בבית שני, הרבה פעמים לא היה ראוי, רק היה נותן כסף למלך, והיו אומרים לו: אתה כהן גדול, וגמרנו. לפעמים הוא יוצא ביום כיפור, ונפטר ביום כיפור בקדש הקדשים, אבל העיקר הכבוד... העיקר שהוא כהן גדול. אבל הוא ימות "על קידוש ה'?" שימות, העיקר שהוא כהן גדול... עושים לו תמונה עם התלבושת... אז העם ידע שהכהנים האלה לא כל כך בסדר, אבל במוצאי כיפור הלכו אחריהם, כבדו אותם על זה שיצאו בשלום מן הקדש. והנה פתאום הם רואים את שמעיה ואבטליון, רוב העם עזבו את הכהן גדול הזה, זה 'טמבל', לא יודע כלום. אומרים לו: תגיד א', והוא אומר א'. כתוב במסכת יומא "אם הוא חכם קורא, ואם אינו יודע לקרות קוראים לפניו... זכריה בן קבוטל אומר הרבה פעמים קרית לפניו בדניאל" (יומא דף ח" ע"ב). מה זה "אינו יודע לקרות"? כהן גדול לא יודע לקרות? כן, יש כהן גדול אינו יודע לקרוא! ושמעיה ואבטליון חכמים גדולים היו, והיו בני גרים, אז רוב העם הלכו אחרי שמעיה ואבטליון, והכהן גדול כעס בלבו: ככה עוזבים אותי? הגיע אליהם, אז הם אמרו לו: "שלום עליך הכהן הגדול!". והוא אמר להם: "שלום עליכם בני גרים". אמר לו: בני גרים שעושים מעשה אהרן, יותר טובים מזרע אהרן שאינו עושה מעשה אהרן. וזה מה שאמר הלל, כנראה רמז לסיפור הזה בגמרא שקרה לרבנותי - שמעיה ואבטליון. תהיה מתלמידיו של אהרן, לא העיקר שתהיה מזרע אהרן ויש לך מידות רעות, תהיה מהתלמידים של אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות - לא לשנוא את הבריות, תאהב כל בריה, אפילו חוטא וכו' תחפש ותמצא איזה תנאים היו לו, איזה חיים, איזו ילדות קשה הייתה לו.

את התורה אין להזיז, אלא תקרב אותה לתורה

ד. אבל "ומקרבן לתורה". האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה אומר שלא כתוב "ומקרב את התורה אליהם", את התורה אין להזיז, אלא תקרב אותה לתורה. תאמר להם: הדין הוא לשמור שבת במילואה, אם כרגע אתם לא יכולים לשמור, בואו נעשה משהו קטן, תצטעו לקראת השבת. לאט לאט תראו שכל התורה כולה קלה לביצוע, אפשר לעשות אותה. רבי ישראל סלנטר ע"ה הלך פעם לפאריז, והיהודים אז היו פותחים חנויותיהם ביום שבת. אם הוא יאמר להם שיסגרו, אף אחד לא ישמע לו. אז הוא כינס אותם יום אחד, ונתן להם דרשה, אמר להם: רבותי! יום שבת הוא שונה משאר הימים, לפחות תסגרו את החנויות בצהריים. אמרו: אה, טוב, גם זה רעיון, בסדר, חצי יום בלבד מספיק. אחר כך בא פעם אחרת, ואמר להם: אבל גם בבוקר כשהחנויות פתוחה, אל תכתבו בעצמכם, אלא תביאו איזה גוי שיכתוב. אתם רק תשגיחו עליו, תסתכלו עליו. אמרו: גם זה רעיון טוב. וככה לאט לאט שמרו שבת כהלכה. "מקרבן לתורה", אל תקרב את התורה אליהם, התורה כמות שהיא, אסור להזיז ממנה, אבל אתה תקרב

5. פעם כתב סופר אחד - אני לא יודע אם הוא יהודי או לא יהודי - כשבתיה לקחה את משה רבנו, "ותרא את התיבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה" (שמות ב', ה'). היא חשבה שהיא לוקחת תינוק, אבל היא לקחה את כל העולם! את כל הדורות הבאים! כולם גיוזונים מהתורה שקיבל אותה משה רבנו, לולי התורה העולם היה חושך ואפילה. לולי התורה העולם היו עובדי אלילים כמו שיש בהודו וכמו שיש בסין, פראי אדם. התורה לימדה את בני האדם שוויון, צדק, מוסר, מעשים טובים. משה רבנו קיבל את כל ההיסטוריה של העולם.

6. הוא משך אחריו שושלת של ארבעה עשר דורות - הלל ושמעון, גמליאל ושמעון, גמליאל ורבי. רבנו הקדוש זה הדור השביעי. ואחר כך היו עוד שבעה דורות [גמליאל, יהודה נשיאה, גמליאל, יהודה נשיאה, גמליאל, יהודה נשיאה] עד הלל האחרון שקבע לנו חשבונות של העיבור, ועל פיו אנחנו יודעים שהיום ז"ך בניסן. לולי הלל האחרון, היינו מסתבכים, לא יודעים מה לעשות, אחד מעיד, אחד ראה את הלבנה ואחד לא ראה, וגם הגזירות של הרומאים לא לבדוק, ויש סכנה, אין מה לעשות.

7. אומרים שפעם בא מישוה לעיירה אחת ושאל את האנשים איפה הגבאי? אמרו לו: הגבאי הזה רשע וגנב, לא שוה כלום, לוקח כספים. שאל עליו את השני, אמר לו: הגבאי הזה רוצח. שאל את השלישי, אמר לו: הגבאי הזה לא שוה פרוטה. עד שהגיע לגבאי הזה, אמר לו: אדוני, אתה יודע מה אומרים עליך? למה תהיה גבאי? אמר לו: ומה עם הכבוד...? אני גבאי, לא אכפת לי שיאמרו מה שיאמרו, העיקר שאני גבאי...

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת שולמית ברכה טובה תחיל בת הרבנית אסתר (חיה) לויזה ע"ה.

(עיין בספר המועדים בהלכה עמ' קנ"ח, ובספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' מ"ה), ולפעמים הוא גם מיקל, לא תמיד הוא מחמיר. (עיין בתחילת מסכת עדיות).

"עשה לך רב והסתלק מן הספק"

י. [משנה ט"ז]. "רבן גמליאל היה אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק" - תעשה לך רב שיפסוק לך, אם יש לך ספק ואין לך כח להכריע תפנה לרב. יש מי שאמר (ראה משכיל לדוד ח"ב) בדרך רמז שאם אדם אוכל מעט, הוא לא יודע אם זה כזית או לא כזית. כמה זה כזית? אחד אומר ארבעה גרם, (כי הזיתים של צפת הם ארבעה סמ"ק...), אחד אומר עשרה גרם, אחד אומר שנים עשר, אחד אומר שמונה עשר, אחד אומר עשרים ושבע. לכן "עשה לך רב" - תאכל הרבה - והסתלק מן הספק" למה תיקח ולא תדע? זה פירוש דרך רמז, אבל הפשט הוא שאם יש לך שאלה תפנה לרב.

"ואל תרבה לעשר אמדות"

יא. "ואל תרבה לעשר אמדות" - כשאתה נותן מעשר אל תתן מאומד, נתן בדיוק. וזה גם במעשר כספים, יש לו מקור במדרש. תוספות (ע"י תענית דף ט' ע"א ד"ה עשר) מביאים דבר כזה. הרבה אנשים אומרים, אני נותן מעשר ואני לא מתעשר. חכמים אמרו "עשר בשביל שתתעשר", מי שלא מתעשר, הוא לא יודע איך לתת מעשר, נותן באומד, ואומר: אני נותן יותר. אל תתן יותר! מרן כותב (בשו"ת אבןת רוכל סי' ג') לא לתת מאומד, תתן בדיוק את המעשר, כי יש למעשר סוד ביסוד¹¹. יש דרך שאדם ידע בדיוק, אם יש לאדם כסף סגור בבנק, ונתנו לך רווחים חמשה שקלים וארבעים ושלש אגורות, תרשום את הסכום הזה. ואיך נתן מזה מעשר? יצטרפו לסכום גדול ותתן. תמיד יהיה לך חשבון מדויק. מי ששומע בקול חכמים מריח. כתוב "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו כמחשבת" (תהלים קי"ב, ה), מה זה יכלכל? י' כלכל - עשרה [י' - 10] מתוך מאה אחוז [כלכל] גימט' 100]. "כי לעולם לא ימוט" (שם פס' ו), כשאתה נותן עשר אחוז כמה נשאר לך? תשעים אחוז, ראשי תיבות "כי לעולם לא ימוט". אל תעשר באומד, גם מעשר תבואה וגם מעשר פירות וירקות, וגם מעשר של כספים.

"ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיהקה"

יב. [משנה י"ז] "שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיהקה". אומרים שזה רשב"ג הנהרג, יש שני רשב"ג, וזה רשב"ג שהיה בימי חורבן בית שני ונהרג על ידי הרומאים ימח שמם, והוא אמר "כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיהקה". יש לך איזו בעיה? החכמה היא לשתוק, אל תדבר, כשאתה יושב לבד עם עצמך, תמצא בדיוק מה לעשות. אם אתה אומר מלה אתה מתחרט עליה, יש לך בעיה. תחשוב לבד. אומרים שהחכם הזה אין לנו ממנו בתלמוד שום משפט, חוץ מזה. הוא קיים בעצמו "לא מצאתי לגוף טוב אלא שתיהקה" ... "ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה" - אומרים מי שעושה דרשה ולא מספר סיפורים, אנשים בורחים. העיקר זה המעשה... אבל זה לא הפשט, הכוונה היא שאם אדם דורש יפה, אומר דברים טובים ולמעשה לא עושה את זה, זה לא שווה כלום. כל מלה שאתה אומר, צריך שיהיה לה כסוי, אתה בעצמך תעשה כמו שצריך. "וכל המרבה דברים מביא חטא" - מלה נוספת יכולה לגרום לאדם חטא. חנה אמרה בתפלתה על שמואל כשהיה בן שנתיים "ונראה את פני ה' וישב שם עד עולם" (ש"א א' כ"ב). למה אמרה "עד עולם"? מספיק לומר "וישב שם". והירושלמי אומר (ברכות פ"ד ה"א) שבגלל שאמרה "עד עולם", שמואל הנביא חי חמשים ושנים שנה. למה? כי עולם זה לעולמו של יובל. הוא היה בן שנתיים, פלוס חמשים, חי חמשים ושנים. לכן אדם יתפלל בדיוק, לא יאמר דברים שאין בהם טעם.

"משפט שלום"

יג. [משנה י"ח] והוא היה אומר שלושה דברים שהעולם עומד עליהם, על הדין ועל האמת ועל השלום. קודם כל שיהיה דין ויושר, דין ואמת, ושלום זו פשרה. אמר לי עורך דין אחד שהוא נכנס פעם לבית המשפט של שופטים חילוניים, ושופט אחד מצא לו רמז יפה ומצא חן בעיניו. עיין פעם בבעל הטורים וכתב אותו על הדלת שלו - "ואלה המשפטים" (שמות כ"א א'), המשפטים ראשי תיבות הדין מחוייב שיעשה פשרה טרם יעשה משפט. אבל הוא לא דיין, אז הוא כתב "השופט מחוייב שיעשה פשרה טרם יעשה משפט"... וככה הגמרא בסנהדרין אומרת (דף י' ע"ב) מה זה "משפט שלום" (זכריה ח', ט"ז)? זו פשרה בין שני בעלי דינים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

11. הערת המערכת: כך סבר מרן רבנו זצ"ל שנים רבות שיש לדייק במעשר בדיוק, לא פחות ולא יותר, אמנם בשנים האחרונות שמענו מפ"ק כמה פעמים שאם יוסיף על המעשר ויכניס שיהיה ל"עד חומש" (ולא יתן יותר מחומש) אין בזה בעיה. וכן היה נוהג בעצמו בשנותיו האחרונות.

של מלאכים, לא של שרפים... אתה שורף לי את האוכל, מה אני אעשה לך? אמר לו: טוב, טוב, לקח את הטס, ואמר לו: שבעתי, ברוך ה', גמרנו. כלומר, אני אדם מיוחד. אחר כך אמר לו: למה כבודו אמר שהקמיעות שלי לא שנים? אמר לו: כי אסור להשתמש בקמיעות, ואסור להשתמש במלאכים. אמר לו: אני לא משתמש במלאכים! אמר לו: אז מה אתה כותב בקמיע? אמר לו: אני לא כותב כלום, רק תפלה פשוטה. הוא התפלל: באמת? תביאו קמיע שלו. הביאו קמיע אחד, שנים, שלושה, וראו שכתוב שם רק: "יהי רצון מלפניך שתשלח רפואה שלמה לפלוני בן פלוני". וחזרתם את השם שלו: "ישראל בן שרה". עוד קמיע, כתוב שם: "תעזור לאשה הזאת שתלד בנקל ובלי צער. ישראל בן שרה". אמר: אם ככה לא ידעתי, "רבונו של עולם! האיש הזה מתפרנס מהשם שלו, תן לו להתפרנס"... וחזרו הקמיעות לכוחם. אדם צריך ללמוד שלא להשתמש בשמות. אדם עושה טעות קטנה, יכולה לעלות לו בר מינן בחיים. היה מעשה בחכם אחד שהיה כותב הרבה קמיעות, ונפטר בחצי ימיו. ויש תמונה של הכובע שלי שכתוב שם הוי"ה אדנ"ת חסר וי"ו - יאהדנה - י, איפה הוי"ו? וי"ו סימנא דחיי (זהוה בראשית דף רמ"א ע"ב), הוא הוריד את הוי"ו, או שמי שכתב לו את זה טעה, אין סימנא דחיי, אז הוא הלך! צריך להזהר מאד. ה' ירחם.

"אם אין אני לי מי לי"

ז. [משנה י"ד] "הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי". הלל הזקן אומר שאדם חייב תמיד לעשות כמה שיכול בחייו, "כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה". (קהלת ט', י). הרב חיד"א אומר (שם הגדולים ח"ב ערך נשאל דוד) שחבל על מי שלא הדפיס ספריו בחייו, אחר כך אפילו אם יוציאו אותם, יוציאו אותם בטעות⁹. לכן "אם אין אני לי מי לי" - תדאג אתה לעצמך, אל תסמוך על אחרים. "וכשאני לעצמי מה אני" - אם אני בא להתפאר, תדע לך שאתה אפס. "ואם לא עכשיו אימת" - אל תדחה ותאמר אעשה מחר ומחרתיים, תעשה עכשיו ברגע הזה, כי אם לא עכשיו, אימת? אלו דברי הלל.

תקבע זמן קבוע ללימוד

ח. [משנה ט"ו] "שמאי אומר עשה תורתך קבע" - תקבע זמן לתורה, שלא תבזבז אותו ולא תחליף אותו. שלא תאמר היום יש לי עסק, כי מחר יהיו לי שני עסקים. אלא תקבע לך זמן, ובזמן הזה שיתפוצץ העולם, אתה לומד. אומרים על הרשב"ש שהיה לו זמן קבוע ללימוד, הוא היה עשיר גדול, אשתו הייתה מנהלת את החנות שלו (איני יודע מה, קפה או משהו אחר), והוא היה לו זמן ללמוד עם אברכים. זכה ללמוד את כל הש"ס, בבלי וירושלמי, הרא"ש, הרי"ף, מדרשים, יש לו הגהות על הכל. כל מלה של הרשב"ש "יקרה היא מפנינים" (משלי ג', ט"ו). יום אחד באה אשתו לשיעור ואמרה לו: בא לכאן שר צבא אחד שהיה קונה מאתנו בכמויות, ואמר שמעבירים אותו למקום אחר. והוא אמר לי: חבל, אני חייב לבעלך סכום מכובד מאד, אם לא יבוא בעלך עכשיו לגמור אתי אני לא אשלם. אני לא מוכן לשלם לך, הוא יבוא אחר כך ויעשה לי טענות. אז אולי תסגור את הגמרא? אמר לה הרשב"ש: לא, יש לי עת קבוע, ואני לא מבטל אותו. הלכה וחזרה ואמרה שההוא אמר שהוא לא ישלם פרוטה. הוא חייב לנו עשרת אלפים זהובים, לא חבל? אמר לה: בתי, כתוב בגמרא שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות דף ס"ג ע"ב). מה היה אם בעלך מת? תלכי אליו לקבר עם מקל ותאמרי לו: קום, יש עשרת אלפים זהובים!... מישוה יענה לך? הוא לא יענה לך. תגידי תודה שבעלך חי ולא מת, מה את רוצה יותר? הלכה וסיפרה לקצין את הדברים מלה במלה. אמרה לו: כך אמר בעלי. הוא אמר לה: ככה אמר? שילם לו עד הסוף... השטן עשה לו נסיון, והוא עמד בנסיון, וזכה שכל מלה שלו מעיינים בה כולם. כמה פעמים עושה הגהות "קולע אל השערה ולא יחטיא"¹⁰ (ע"פ שופטים כ', ט"ז). לכן תעשה תורתך קבע, אל תשנה את הזמן.

"והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות"

ט. "אמור מעט ועשה הרבה" - אל תאמר אעשה השנה כך, אל תאמר, אחר כך כשתתחיל תעשה. "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", בניגוד למה שחושבים ששמאי היה קפדן וכועס. לא! כל אדם הוא מקבל בסבר פנים יפות. מה שהוא מחמיר, יש לו שיטה בזה. הרב זיון ע"ה כתב שיש לשמאי שיטה מיוחדת

9. הגאון מוילנא מרוב ענוה לא רצה להדפיס ספריו בחייו. מה יצא אחר כך? אלף שגיאות דפוס יש בביאורי הגר"א. ואלף שגיאות זה כלום, עשרת אלפים יש! על יורה דעה עבד חכם אחד - רבי אברהם צבי קליינרמן - והוא עבד על כל אות, על כל פסיק, ועל כל תג, ואילו באורח חיים ואבן העזר וחושן משפט נפלו שגיאות לאלפים ולרבבות.

10. היה אדמו"ר אחד שהתקנא בו, אמר: הרשב"ש הזה קצת משכיל, חבל שהדפיסו הגהותיו בגמרא. הם דפסו רק בגלל שהיה מקורב למדפסים בוילנא. ברוך ה' זכינו שהיה מקורב. אם לא היה מקורב, כל החכמה שלו הייתה הולכת לאיבוד!

אל תבכו למת ואל תנודו לי, בכו בכו להולך בטל,

דברי הגאון רבי יהודה כהן שליט"א ראש ישיבת יקרי ירושלים וחבר מועצת חכמי התורה

מה הקשר ביניהם? אבל הקשר ביניהם הוא עצום, זה מחובר לחלוטין מאה אחוז. למה? כי על מצות ציצית כתוב שמי שמקיים אותה הוא זוכה לקיים את כל התורה והמצוות, "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם". והתורה הקדושה אומרת שמי שלא שומר על קדושת עיניו, זה בדיק ההיפך הגמור מראיית הציצית של הקדושה, הוא עובר על כל התורה כולה, ואת כל מה שלמד, ואת כל מה שעשה, הוא מאבד את הכל. זה כתוב בתורה: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי". אם אתה לא שמרת על עיניך, ממילא אתה תשכח ותאבד את הכל, תעבור על כל התורה והמצוות. אז הציצית מביאה לשמירת כל המצוות ולימוד כל התורה, ואילו חוסר שמירת העינים מביא לעבור על כל התורה כולה. **מרון רבי מאיר היה קודש קדשים, שמר על הקדושה, על הטהרה, על ניקיון עינים. עיניו כל הזמן נמצאים בתוך הספר, עוסק בתורה הקדושה, לא מוותר על זה בשום אופן.** בתיקוני הזוהר (תיקון כ"ב) כתוב "מי יעלה לנו השמימה" (דברים ל', י"ב), ראשי התיבות של "מי יעלה לנו השמימה" זו מילה, וסופי התיבות של "מי יעלה לנו השמימה" זה שם הוי"ה ברוך הוא. מילה והוי"ה ברוך הוא, זה ראשי התיבות וסופי התיבות. אמנם זו מילה, אבל מי ששומר על ברית קודש שלא יכשל הוא נקי וטהור, הוא לא נכשל חס ושלום בראה אסורה שמביאה לכל הדברים הגרועים. במילה הוא יעלה השמימה, והוא מחובר לה' יתברך. מי יעלה לנו השמימה? מי ששומר על המילה נעשה קודש. חס ושלום לא נכשל. מרון שמר על קדושה, ומסופר על מרון החזון איש זצ"ל שהוא היה בולנא, וכמה פעמים שהוא היה צריך לצאת אל הרחוב, היה לוקח את אחיותיו הקטנות ואומר להם: בואו נשחק משחק עיורים. אני הולך עם עינים עצומות, ורוצה להגיע למקום מסויים, ואתם תכוונו אותי לשם. הוא משחק כאילו הוא עיור, וככה העינים שלו סגורות והוא לא מסתכל על שום דבר. משום כך החזון איש זכה לספרים שהוא חיבר, לא יאומן, הפלא ופלא. איזו גדולה, וזה מחמת ששמר על הקדושה. רבי מאיר גם כן שמר. החזון איש אמר: מוכשרים כמו רבי עקיבא איגר יתכן שיש גם בדור הזה, אבל קדושים אין כמוהו.

איך זכה רבי מאיר לכל המעלות האלו שכולם כולם מספרים ולא גומרים לספר? "מי יעלה לנו השמימה?" איך הוא עלה לשמים? איך הוא נעשה כזה גדול וענק שכל העולם כולו מתפעל ממנו? מחמת שהיה קדוש וטהור. "אגרא דהספדא דלוי" (ברכות דף ו' ע"ב). כל הדברים שמדברים למה מדברים? וכי הוא רוצה את השבחים האלה? הוא ביקש "אל תספידו אותי", אלא את כל הדברים האלה מדברים כדי ללמוד. תשמע, תלמד תורה לשמה בלי הפסקה, תשמור על הקדושה, תשמור על הטהרה. אם אתה עושה כך, אז אתה רץ, אתה אוהב. הקב"ה עוזר לך שתגדל בתורה. מי לא רוצה להיות גדול בתורה? כל אחד שעוסק בתורה רוצה להיות גדול בתורה, אבל אם

אתה עוסק בתורה בהתמדה, "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי" (תהלים ק"ט, ט"ז), אני לא מדבר דברים בטלים באמצע בשום פנים ואופן חס ושלום! ממילא "אני אוהב אהב ומשחרי ימצאוני" כמו שכתוב בפסוק. הקב"ה עוזר לו. מי יתן שנזכה אנחנו ללכת בעקבותיו, לקחת אותו לדוגמא, לעסוק בתורה בהתמדה, בקדושה ובטהרה, ללמוד תורה

כבוד הרבנים הגדולים והצדיקים, גדולי מאורי הדור, **צריכים לשמוע את דבריהם כדי להכיר עוד ועוד את גדולתו של מרון ראש הישיבה** זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא. יש לירק שאלה קטנה לשאול, כיצד זכה מרון רבי מאיר זצ"ל לכל המעלות הנפלאות והגדולות שכולם מרבים לספר ולא מצליחים לומר את כל מעלותיו? בפרק ו' במסכת אבות בפרק קניין תורה כתוב (במשנה א'), "רבי מאיר אומר, כל הלומד תורה לשמה, זוכה לדברים הרבה. ולא עוד, אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו, נקרא רץ, אהוב" ... ועוד ועוד. רבי מאיר אומר, מי שלומד תורה לשמה, "כאשר צנני ה' אלוקי" (דברים ד', ה'), הוא זוכה לדברים הרבה, כמו שמבוארים שם המעלות והיתרונות שלו. אבל הוא אומר עוד: "ולא עוד, אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו". המדרש שמואל שואל, מה זה "כל העולם כולו כדאי הוא לו"? אז הוא כתב וגם אחרים כתבו את זה, שהכוונה היא שאילו לא נברא העולם מתחילת ברייתו עד היום אלא בשביל החכם הצדיק הזה שלומד תורה לשמה "כאשר צנני ה' אלוקי". כל העולם כולו - קרוב ל-6000 שנה! - אם לא נברא אלא עבור האיש הזה בלבד שעוסק בתורה לשמה, הקב"ה אומר "טוב שבראתי את עולמי, בשביל היהודי הזה שעוסק בתורה לשמה". אז אם הקב"ה אומר שכדאי לברוא את כל העולם כולו בשבילו, אז יכולים להבין כמה המדרגה היא גדולה ועצומה. מי שעוסק בתורה לשמה "כאשר צנני ה' אלוקי", לא בשביל הכבוד, לא בשביל הכסף, ולא בשביל הפרסומת, שום דבר. ללמוד תורה "כאשר צנני ה' אלוקי" כל העולם כולו כדאי הוא לו, הוא נקרא רץ, ה' יתברך שותף אתו בבריאת העולמות, הוא אהוב, אהוב של השם יתברך, השם יתברך אוהב אותו. כל הדברים האלה בשביל מי שעוסק בתורה לשמה, ולומד את התורה ברציפות, בלי הפסקה, לדבר חס ושלום באמצע הלימוד. אנחנו עוסקים בימים האלה בספירת העומר לקראת קבלת התורה, והלכה פשוטה היא "תמימות תהייה" (ויקרא כ"ג, ט"ו), אדם שהוא ספר לדוגמא ארבעים וששה ימים, וביום הארבעים ושבעה הוא לא ספר, הכל הלך לאיבוד כיון שהפסיק באמצע (פי' תפס"ס ט"ו). למה זה? כי זה הכנה לקבלת התורה, וקבלת התורה צריכה להיות רצופה בלי הפסקה, בלי דיבורים, ובלי היסח דעת. צריך ללמוד כל הזמן, אם הפסקת באמצע - איבדת.

מרון ראש הישיבה זצ"ל זכה ללמוד תורה לשמה, ללמוד ברציפות בלי שום הפסקה, משום כך הוא היה רץ אהוב לה' יתברך. התורה הקדושה אומרת "אני אוהב אהב ומשחרי ימצאוני" (משלי ח', י"ז). מי שאוהב אותי, אני אוהב אותו. מי שהוא משכים ומעריב בעסק התורה, הוא ימצא אותי, אני ממציא את עצמי אליו. איך הוא זכה לכל המעלות האלה? איך הוא הגיע לכל זה? מחמת שלמד תורה לשמה בלי הפסקה, בלי פרסומת, בלי שום דבר, כולו קודש קדשים. רק עוסק בתורה בלבד, ושום דבר אחר לא מעניין אותו. ויותר מכך, עוסק בתורה ומדקדק בקיום המצוות,

שחס ושלום לא יכשל בשום איסור בעולם. שאלתי פעם שאלה קטנה, אנחנו אומרים בפרשה ציצית "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם", ואחר כך כתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (במדבר ט"ו, ט"ז). "מה עניין שמיטה אצל הר סיני?" מה ראתה התורה הקדושה לכתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" בפרשה ציצית?

בעקבותי

אל תבכו למת, ואל תנודו לי.
בכו בכה להולך בטל שמבזבז את ימיו.

דברי פריד והתעוררות, סיפורי מוד, משנות הבלתי.

עמק עיון, דרך פסיקה, השקפות הפשוטות, קווים לדמותו של מרון.

לחנות שיחשם ספי גדולי תלמידיו של רבנו הגדול וזקניו

מיי: 055-6720742

נפלה עטרת ראשנו!!!

ישיבת "עטרת צבי" (ישיבה לצעירים תורנית דתית לאומית) על צוותה ותלמידיה מרכינה ראש על פטירת מורנו ורבנו מרון הגאון **רבי מאיר מאזוז זצ"ל.**

זכינו שהרב ברך על הקמת ישיבתנו שלומדים בה בשיטת העיון האמיתי כדרכו של הרב ולקחנו ממנו עצה ותושיה.

(בעריכתו בשיתוף הקרובה והקם "ישיבה גבוהה דתית לאומית תורנית" בה ילמדו ב"כ בעיון אמיתי ונתיבות תשובות בהלכה - כדרכו של מורנו הרב וז"ל בלימוד. למרשים - 0559990463)

ישי רצון שזכרה שיהיה יליד יוסף כעידו ובעד כל קמחין

לשמה "כאשר צִוֵּי ה' אלוקי", ואז בוודאי הוא במרומים מלמד זכות עלינו שאנחנו נזכה גם כן לעסוק בתורה הקדושה בקדושה ובטהרה, ובזכות המאור

מ"ל: bait.neheman@gmail.com | טלפון: 08-6727523 | 052-7130554

הזאת כשרואים אוניה שיוצאת לסכנה וכולם שמחים!! ואילו הנכנסת לנמל, עליה צריכים לשמוח, שהיא נכנסה לשלום ועברה את המסע הגדול בשלום. הפיקח הזה זה שלמה המלך, שלמה המלך אמר אני רואה שכולם שמחים בלידה ובזכים במוות, אבל האמת היא ש"טוב שם משמן טוב". שמן טוב זה לא שמן של טיגון, אלא הכוונה לבושם משובח, "לריח שמניך טובים" (שיר השירים א', ג'), "שמן המור" (אסתר ב', יב), "שמן אפרסמון". ושם טוב של אדם גדול, כמה שיתגדל יותר הוא משמן מבושם הכי משובח שמגיע למרחקים, ועל האדם הזה נאמר בסוף הפסוק: "ויום המוות מיום ה'נלדו". לא כתוב "יום המוות מיום הלידה", אם היה כתוב מיום הלידה, היה משמע של כולם, אבל "היולדו" הכוונה על מי שדיברנו עליו בתחילת הפסוק, יום המוות שלו יותר טוב מיום היולדו, כי האניה הזו עברה את המסע והגיעה ליעד. **בתורה, בעשייה, העמיד תלמידים הרבה, איש אמת שכל מי שרק התקרב אליו לשמוע אותו קיבל יראת שמים,** אלו דברים שאי אפשר להאריך בהם בחודש ניסן, אבל ודאי לקחת לעצמנו דברי מוסר והתחזקות והתעוררות. יש כאן את בני המשפחה שכבר יושבים כאן שעות, וגם הציבור הנכבד יושב הרבה זמן, אז לא נאריך הרבה, רק נסיים שנזכה במהרה לגאולה שלמה בחדס וברחמים, ויעמוד הרב בתפלה ויעתיר עלינו ועל כלל ישראל, שנזכה לגאולה שלמה בחדס וברחמים אמן.

הגאון הגדול רבי אברהם יוסף שליט"א, מרא דאתרא חולון (נאמר באחד משיעוריו)

להם, רבים לא חסו עליהם, לא סייעו בידם. והם דוקא מתוך הדוחק השתדלו והתאמצו. העקביות שליוותה אותם, היא גרמה לברכה הגדולה. **והיום בן פורת יוסף, מוסדות "כסא רחמים" הם לשם ולתהלה בעולם כולו.** כל זה גרם הדרך העקבית והמיוחדת, גם בנועם וגם בתקיפות. לשלב את שניהם ביחד, לא כל אדם יכול. **הגאון הגדול הזה, רבי מאיר מאזוז ע"ה, עשה את הדברים בהצלחה, ופירותיו גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.** הקרן קיימת לו גם בעולם הזה, וגם בעולם הבא. לא רק לעולם הבא.

נזכה כולנו ללכת בארחותיו, ללמוד ממעשיו הטובים, לזכות את הרבים, להיות בעלי עין טובה, להשתדל כמה שיותר בחיבוק ואהבת הבריות, לקרב את עם ישראל לאבינו שבשמים. **נזכה כולנו ללכת בארחותיו, ליישם את הצוואה שלו - שלא לדבר עליו, אלא רק ללמוד מדרכיו.**

כ"ה ניסן תשפ"ה

לכבוד הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א, ואחיו ובניו של המנוח, וכל המשפחה היקרה של רבנו הגאון הגדול, פטיש החזק, גדול ועצום בתורה, אשר זיכה את הרבים ובני התורה בתורה הקדושה בחיבוריו הגדולים, ובפרט בחוברות של אור תורה אשר הופץ בכל בני התורה [הרב שליט"א הוסיף בע"פ: שהיכרותו עם רבנו זיע"א בתחילת היתה דרך חוברות 'אור תורה' טרם יצאו ספריו הרבים], מלבד חיבוריו והרבצת התורה לתלמידיו היקרים, פסידא דלא הדר הוא. אין לנו אלא ללמוד ממעשיו, ויעמוד בתפילה עם הצדיקים הגאונים בעולם הבא לגאולת ישראל, ובפרט בתקופה הקשה, ויהי רצון שתנוחמו מן השמים, ולא תוסיפו לדאבה עוד. וזיע"א.

משה צדקה

ב"ה ניסן תשפ"ה

לכ' המשפחה היקרה והחשובה, הבנים האחים וכל בני הבית היקרים.

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

כיון שנבצר ממני להגיע לבני ברק מחמת הבריאות שאינה כתיקנה, הריני להביע תנחומיני על פטירתו של הגאון הקדוש איש האמת וכו' וכו', איש האשכולות אשר העולם נתייתם.

ואולם הגאון צדק"ל לא הלך ממכם, הוא עדיין נמצא אתכם ויודע הכל, אלא שהוא עומד מאחורי וילון, ואין ספק שהוא מתפלל ליד כסא הכבוד עליכם ועל כל ישראל. ויהי"ר שלא תוסיפו לדאבה עוד, ונזכה בקרוב ממש לביאת גואל צדק אמן.

החותם בצער ובתקווה לגאולה בקרוב.

אהרן זכאי

נ.ב. כל השבוע הייתי מצפה בכלליון עיניים לעלוך בית נאמן, מלא תורה, מוסר, מידות וכו'.

מיום ה'נלדו'. מה הפירוש "ויום המוות מיום ה'נלדו"? איך אפשר לומר שיום המוות יותר טוב מיום הלידה? הרי כשתינוק נולד כולם שמחים, ואילו כשאדם נפטר כולם עצובים. **בפרט כשנפטר אדם כזה גדול, שקשה למצוא במשך כמה דורות אדם שהקיף את כל התורה כולה, אדם שבקי בתחומים שאחרים אינם בקיאים בהם, אדם שהוא איש אמת שלא חת מפני כל.** איך אפשר לומר "יום המוות מיום ה'נלדו"? אומר המדרש, משל לשתי ספינות שהיו פורסות בים הגדול, שתי אניות מלאות בנוסעים ומפליגות, האחת יוצאת מהנמל ואחת נכנסת לנמל, היוצאת מהנמל היא הכל שמחים בה, וזו שנכנסת לנמל הכל עצובים בה. בזמננו לא היו טלפונים, מי שיוצא להפליג אי אפשר לדעת אם יראו אותו אפילו עוד עשרים שנה, אז כולם באים להיפרד, וכשהאנייה מרימה עוגן ומתחילה להפליג, כולם מריעים ושמחים ומנופפים לשלום, ומוחאים כפיים. ואילו האניה שנכנסת לנמל לא היו שמחים לה, היום יודעים מתי מטוס נוחת, בעבר לא היו יודעים מתי האניה תגיע, היא יכולה להתעכב בסערות הים חדשים [ועוד, הם עצובים על כך שהיא פוסקת ממסעה]. וממשיך המדרש בקהלת ואומר, היה שם פיקח אחד ואמר: חילוף הדברים אני רואה, הפיקח הזה אמר, נכון שכולם נוהגים כך, אבל זה צריך להיות הפוך, זו שיוצאת מהנמל לא צריכים לשמוח, היא יוצאת להפלגה, אתה לא יכול לדעת מה היא תעבור בדרך, מה השמחה

שבוע עבר מאז הסתלק מאתנו הגאון הגדול הרב מאיר נסים מאזוז. יש מעלות בהרבה אנשים, אבל המעלה הגדולה ביותר שאפשר לייחס לאדם גדול, היא **זיכוי הרבים.** "והעמידו תלמידים הרבה", זה הפתח של מסכת אבות. "והעמידו תלמידים הרבה", זו הייתה התכונה הבולטת מאד של הגאון הנאמן". **הוא עשה את מלאכתו קודש, העמיד תלמידים הרבה, ולא רק בישיבת "כסא רחמים" שעמד בראשה, אלא גם במוסדות. ביחד עם אחיו שיבדל לחיים טובים וארוכים, יד ימינו הגאון הרב צמח,** הם העמידו סמינרים, בתי ספר, ישיבות קטנות. ולא רק בבני ברק, שזה במרכז, ומקום ששליטתו קרובה יום-יום, אלא גם במקומות מרוחקים. אם זה בעמנואל, אם זה בנתיבות, **ובכל מיני מקומות, מצודתו פרוסה למרחקים. מחשבה אחת ליוותה אותו, איך לזכות את הרבים, איך להעמיד את תורת רבותינו הראשונים הספרדים על מקומה, איך להנחיל לדורות הבאים את הגאווה והידיעה שלספרדים יש מעמד גדול ומכובד מאד.**

עד לפני ארבעים-חמשים שנה המעמד של הספרדים היה מאד ירוד בעיני עצמם. ומי שדאג לכך, היו אנשים שלא תמיד יראת שמים קדמה לחכמתם... **הגדולה של הגאון הרב מאיר מאזוז, המשיכה את הדרך של אבי מורי - להעמיד את דבריהם של רבותינו הספרדים במקום גבוה.** לא פעם אמר לי הרב אוריבר: **"אבא שלך מחיה מתים!"** אמרתי לו: "מה הפירוש?", אמר לי: "יש כל כך הרבה ספרים שהוא מצטט אותם, ואנחנו לא היינו יודעים על קיומם אם הוא לא היה כותב אותם". **זו גם ההגדרה של הגאון הרב מאיר מאזוז - הוא מחיה מתים!** לקחת משפחות שהיו מבחינתנו חלילה חלילה כמתים, מנותקים, בקושי שמרו מסורת, בקושי תפילות, בקושי ידעו מה זו שבת. והוא העלה אותם על נס, נתן להם את הגאווה והגדולה לשאוף, ללמוד, לדעת, לרצות להתקדם, לרצות להיות מהמובילים, שאדם יתגאה שיש לו בן תלמיד חכם, לדעת שהבן שלו עתיד להיות תלמיד חכם מורה הוראות.

כאשר היה לנו סיום הש"ס ב"כסא רחמים", התלמיד שקרא את סיום הש"ס, המשפחה שלו הייתה משפחה של אשכנזים, והוא היה מתנהג כספרדי. הבחור הזה הגיע מטבריה, והגאון הרב מאזוז היה שמח כל כך, הוא אמר לי: **"דע לך, כשהבחור הזה הגיע אלינו הוא בקושי ידע לקרא שורה בגמרא. והיום הוא סיים כבר את כל הש"ס! בן פורת יוסף"**. והבחור הזה כבר ב"ה נשוי, אבא לילדים, מלמד תורה, מלמד דעת ותבונה. בתקופה מסוימת הוא גם היה גר אצלנו בחולון. אני מבין שהשמחה הגדולה של הגאון הגדול לא היתה במה שהוא הספיק, במה שהוא כתב וחיבר, אלא בזיכוי הרבים. זיכוי הרבים שעומד בראש מעייניו של אדם, מראה שיש לו עין טובה, מראה שבעינו הטובה הוא דואג לכלל הבריות יהיה להם את מה שהוא ברוך ה' זכה והצלחי וקיבל.

לגאון הרב מאזוז היה משבר גדול מאד ברציחתו של אביו ה' יקום דמו. מיד אחרי המשבר הזה הוא עלה לארץ, ולא היה לו כוח, עד כדי כך! והוא בא מדי פעם לשיעורים של אבי מורי, ואבי מורי רצה לעודד אותו, והעידוד היה - **"תהיה אתה המדבר לפני".** אחרי שהוא דיבר, אבא היה מדבר. "תהיה אתה מדבר לפני" - להראות לו חשיבות, חביבות. אחר כך הם פתחו את הישיבה בפרדס כץ, **ולאט לאט התפתחו עם קשיים עצומים, והיום זו אימפריה! אבל "והיה ראשיתן מִצֶּעֶר" (איוב ח', ד'), מִצֶּעֶר - היה להם הרבה צער.** רבים התנכלו

למען תספר

"ופתאום רואים שהכבד שלו שהיה ישן ונרדם - התעורר!"

בְּיִשְׁבֵּיהַ בְּשֵׁנַת תַּשׁ"ו, בְּחֹדֶר אֶחָד הָיְתָה לוֹ צִהָרֶת נִרְאָה וְאִימָה. נִשְׁאָר מִהַכְבֵּד שְׁלוֹ רַק שְׁנֵי אֲחוּזִים. אִזּוֹ אָמְרוּ מִי יָכוֹל לִטְפֹּל בְּצִהָרֶת הַזֹּאת? רַק בְּחוּץ לְאֶרֶץ בְּצִרְפֶּת. בְּפָרְזֵי יֵשׁ שְׁנֵי רוֹפְאִים יְהוּדִים, אֶחָד שֵׁמוֹ ד"ר חֲנוּן וְהַשֵּׁנִי ד"ר בֶּסְמוּט. וְהַרְפֹּאִים הָאֵלֶּה אָמְרוּ: הַבָּאתֶם לָנוּ גּוֹסֵס? מָה אַתֶּם רֹצִים מֵאַתְנָנוּ? אֲבָל אָמְרוּ לָהֶם: בְּכָל זֹאת תַּעֲשׂוּ מִשְׁנָה. אָמְרוּ לָהֶם: יוֹתֵר טוֹב שְׂיָמֹת בְּאֶרֶץ הַקֵּדֶשׁ. לָמָּה הַבָּאתֶם אוֹתוֹ לְכָאן? אֲבָל הַתְּמַלְמִידִים בְּיִשְׁבֵּיהַ עָשׂוּ תַּפְסֵלָה מִכָּל הַלֵּב, הַתְּפַלְלֵי הַרְבֵּה, וְזֶה הָיָה בְּלֵיל שֵׁשִׁי. לְמַחֲרָת בְּיוֹם שֵׁשִׁי רָצוּ לְהַשְׁתִּיל לוֹ כֶּבֶד חֲדָשׁ. וּפְתָאֻם רֹאִים שֶׁהַכְּבֵד שְׁלוֹ שָׁהָיָה יֵשׁ וְנִרְדָּם - הַתְּעוֹרֵר! מִה קָרָה לוֹ? אֵיךְ זֶה

קָרָה? אֲבָל כָּכָה הָיָה, הַכְּבֵד הַתְּעוֹרֵר! אַחֲרֵי יוֹמִים-שְׁלוֹשָׁה הַתְּקַשֵּׁר אֵלַי הַבְּחוּר מִצְרַפֶּת, אוֹמֵר "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלָּךְ בְּעֶצֶת רְשָׁעִים, וּבִדְרוֹךְ חֲסָאִים לֹא עָמַד, וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יָשָׁב". תְּגִיד לִי, אֵתְהָ מְדַבֵּר מְעוֹלָם הָאֲמֵת? אָמַר לִי: לֹא, מְעוֹלָם הַשֶּׁקֶר... מִכָּאן אֲנִי מְדַבֵּר. אֲנִי חֵי. וְלֹא עָשׂוּ הַשְׁתֵּלָּה, הַכְּבֵד הַתְּחִיל לִטְפֹּל לְבָד! וְזֶה דְּבַר פֶּלֶא שֶׁלֹּא נִודַע בַּהֲסֻטְוִיָּה הַרְפּוּאִית. עַד שֶׁהַרְפָּא הָעֶרְבִי שֶׁנָּסַע אִתּוֹ מִבֶּלְנְסוֹן (נָסְעוּ אִתּוֹ שְׁנֵי רוֹפְאִים, אֶחָד יְהוּדִי וְאֶחָד עֲרָבִי) הַתְּקַשֵּׁר לְיִשְׁבֵּיהַ וְאָמַר: "תְּלַמְדוּ תְּהֵלִים פְּרֻטָּה" (חֻק). הַתְּהֵלִים שֶׁלָּכֶם מִחַיִּים מֵתִים. תְּקַרְאוּ תְּהֵלִים. זֶה סִפּוּר אֲמֵתִי. יֵשׁ תְּחִילַת הַמֵּתִים גַּם בְּדוֹרְנוֹ. (גַּלְיוֹן 349 אוֹת ו').

הלכה נאמנה

הלכות מקצה

בְּשֵׁנַת אֶסְרוֹ לִטְלֹל מְקָצָה. כְּגוֹן דְּבַר שֶׁמִּלְאֲכָתוֹ לְאֶסְרוֹ כְּמוֹ עֵט וְדִבְרִים אֲחֵרִים אֶסְרוֹ לִטְלֹל אוֹתוֹ. מִן הַתּוֹרָה הָאֶסְרוֹ הוּא רַק שְׁלֹא תִּכְתֹּב, אֲבָל לִטְלֹל מִתֵּר. וְחֻכְמִים אֶסְרוּ. וְהַרְמַב"ם (פֶּרֶק כ"ד מֵהַלְכוֹת שֶׁבַת הַלֶּכֶה י"ג-י"ד) קִתְּבַת שְׁלוֹשָׁה טַעֲמִים שֶׁאֶסְרוֹ לִטְלֹל מְקָצָה. הַטַּעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁאִם יִהְיֶה מִתֵּר לִטְלֹל דְּכִרְפוֹ בְּחוּל, שֶׁבַת תִּהְיֶה כְּמוֹ [זֵם] חוּל בְּעֵינָיו, יִבְאֹ לְהַגְבִּיהַ וּלְתַקֵּן מִפְּנֵה לִפְנֵה. הַטַּעַם הַשֵּׁנִי, בְּשִׁעָה שֶׁהוּא מִטְלֵל הוּא רֹאֶה שֶׁבְּדִבְרֵי הָזֶה חֲסֵר מִשְׁנָה, לְדוּמָא, אֵדָם קוֹרֵא בְּסִפֵּר יִשְׁעִיָּה, וְהֵנָּה בְּפִסְקֵי הַתְּחִיּוֹן חֲסֵרָה אוֹת, וְהוּא הַשְּׁלִים אוֹתוֹ, אֲבָל כָּאן [אֲפִלּוֹ שֶׁלְּכֹאֲרָה בָּאוֹת אַחַת פְּטוּר (עִי' שֶׁבַת דָּף ע"ג ע"א)] הוּא חֵיב, כִּי אִם הוּא מְשֻׁלָּם בְּזֶה אֵת הַסִּפֵּר, וְאֲפִלּוֹ עַל אוֹת אַחַת הוּא חֵיב. (הַרְמַב"ם פ"א מֵהַלְכוֹת שֶׁבַת ה"ט). וְהַטַּעַם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁמִּקְצַת הָעֵם אֵינוֹ בְּעֵלֵי מְלָאכָה (מִה זֶה מְקָצַת הָעֵם? חֵלֶק מִהָעֵם. הַרְבֵּה חוֹשְׁבִים שֶׁ"מְקָצַת" פְּרוּשׁוֹ מַעֲט, לֹא, "מְקָצַת" פְּרוּשׁוֹ חֵלֶק מִהָעֵם), אִזּוֹ בְּחוּל הֵם לֹא עוֹבְדִים, וּבְשֵׁנַת גַּם כֵּן מִטְלֵלִים, נִעֲשִׂית הַשְּׁבַת בְּעֵינֵיהֶם כְּמוֹ חוּל. וְהַרְבֵּב"ד אָמַר: אֵתְה מְחַפֵּשׁ טַעֲמִים? יֵשׁ גְּמָרָא מִפְּרֻשָּׁת (בִּצְהַר דף ל"ז ע"א) שֶׁטְלִטֹּל [הַמְקָצָה] צֶרֶךְ הוֹצָאָה הִיא. הִרִי אֵדָם שֶׁמּוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת זֶה מְדֻאֲרִיתָא, [וְאִם תְּבֹא לִטְלֹל, תְּבֹא גַם לְהוֹצִיא]. לָמָּה אֵתְה מְחַפֵּשׁ טַעֲמִים אֲחֵרִים? אֲבָל רִאשׁוֹנֵי הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁהַרְמַב"ם מוֹסִיף טַעֲמִים מְשֻׁלָּם לְטַעֲמִים שֶׁל הַגְּמָרָא. אֲבָל כָּלִי שֶׁמִּלְאֲכָתוֹ לְאֶסְרוֹ, מִתֵּר לִטְלֹל אוֹתוֹ לְצֶרֶךְ גּוֹפֵו וּמְקוֹמוֹ. לְמִשְׁלַל, אִם הוּא צָרִיךְ אֵת הָעֵט בְּשִׁבְלִי לְהִרְאוֹת אִיפֹה הוּא עוֹמֵד בְּסִפֵּר תּוֹרָה, מִן הַדִּין מִתֵּר. רַק שִׁזָּה מִתֵּר דְּקָא

פְּאֲשֶׁר אֵינוֹ לוֹ אֵת הָאֲצִבַּע שֶׁל הַסִּפֵּר תּוֹרָה, אֲבָל אִם יֵשׁ לָךְ אֲצִבַּע, אֵל תִּקַּח אֵת הָעֵט לְהַכִּיר בּוֹ אִיפֹה אֵתְה עוֹמֵד. דְּוָקָא אִם אֵינוֹ לָךְ כָּלִי שֶׁל הַתֵּר, מִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ אֲפִלּוֹ בְּכָלִים כְּאֵלֶּה. כִּל דְּבַר שֶׁמִּלְאֲכָתוֹ לְאֶסְרוֹ מִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְצֶרֶךְ גּוֹפֵו וּמְקוֹמוֹ, וְאִם לְמִשְׁלַל אֵדָם: יֵשׁ לוֹ שְׂקִית חֵלֶב וְהוּא צָרִיךְ לְחַתֵּךְ אוֹתְהָ בְּשִׁבְלִי לְשִׁתּוֹת אֵתְה, וְהוּא רֹאֶה לְחַתֵּךְ אוֹתְהָ בְּמִסְפְּרֵיהֶם, וּמִסְפְּרֵיהֶם זֶה כָּלִי שֶׁמִּלְאֲכָתוֹ לְאֶסְרוֹ לְצֶרֶךְ גּוֹפֵו, לֹא עוֹשִׂים כָּכָה רַק אִם אֵינוֹ לָךְ סִפִּין, אֲבָל אִם יֵשׁ לָךְ סִפִּין שֶׁאֵתְה חוֹתֵם בָּהּ, אֵל תַּעֲשֶׂה אֵת זֶה [עַם מִסְפְּרֵיהֶם]. כִּי אִזּוֹ מִה עֲשִׂינוּ? הִרִי הַטַּעַם שֶׁל הַרְמַב"ם הוּא כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְרַגֵּל לִטְלֹל דְּבָרִים הָאֶסְרוּ, עַכְשָׁיו גַּם כֵּן יִטְלֹל דְּבָרִים הָאֶסְרוּ, לְכֵן אֵדָם לֹא יִטְלֹל. וְאֵת הַדִּין הָזֶה קִתְּבַת אוֹתוֹ הַמְשִׁנָּה בְּרִנְיָה (בְּסִימֵו ש"ח ס"ק י"ב). וְזֶכְרָה מִשְׁמַע מִרְשִׁי. (רְשִׁי' פֶּרֶשׁ דְּבָרֵי הַמְשִׁנָּה (שֶׁבַת דף קכ"ב ע"ב) שֶׁהִתִּירָה לִטְלֹל מִפְּתַח שֶׁל סְקָאִין - שֶׁל שְׂקִים - לְפַתֵּחַ בּוֹ אֵת הַדֶּלֶת, וְרִשִׁי' אָמַר "מִי שֶׁאֲבַד מִפְּתָחוֹ", מִשְׁמַע דְּוָקָא לְמִי שֶׁאֲבַד וְאֵינוֹ לוֹ מִפְּתַח, אִם יֵשׁ לָךְ מִפְּתַח תִּפְתַּח בְּמִפְתַּח. לָמָּה תִּפְתַּח בְּמַחַט שֶׁל סְקָאִין? דְּבַר שֶׁתּוֹכַל לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ בְּהִתֵּר, אֵל תַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ בְּאֶסְרוֹ. כָּכָה מְשִׁנָּה בְּרִנְיָה, כָּכָה מִשְׁמַע מִרְשִׁי, וְזֶכְרָה קִתְּבַת בְּרִנְיָה וְרָחֵם (נִתְבִּיב "י"ב חֵלֶק ט"ז), וְזֶכְרָה פֶּסֶק הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן רַבִּי דָּוִד שִׁיחִיָּה (לִפְנֵי פֶּסַח שְׁנִים נִתְּנוּ שְׁעוֹר בְּיִשְׁבֵּיהַ וְאָמַר, לְכֹאֲרָה אֵינוֹ רֹאֶה מִרְשִׁי' (כִּי רִשִׁי' אָמַר אוֹרְחָא דְּמִלְתָּא, לָמָּה תִּפְתַּח בְּמַחַט בְּשִׁעָה שֶׁיֵּשׁ לָךְ מִפְּתַח פְּשׁוּטִי?), אֲבָל אַחֵר כָּךְ אָמַר, רִאשִׁיתִי שֶׁתּוֹכַח בְּרִנְיָה וְרָחֵם שֶׁדְּוָקָא אִם אֵינוֹ לוֹ מִפְּתַח, הִתִּירוֹ לִטְלֹל מִפְּתַח שֶׁל סְקָאִין. (גַּלְיוֹן 448 אוֹתִיּוֹת י"ד וט").

לִךְ שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת דִּינָרִים! תְּכִינֵו הַסִּפֵּד חֻק, מִטְלֵל, שְׁכֵלֶם יִכְבוּ וְיַעֲרִיכוּ אֵת אֲבִינוּ". שִׁמְרָה רֹאשׁ הַמִּסְפָּדִים שֶׁמְחָה גְדוֹלָה, אֲשֶׁר אֵת בְּקִשְׁתָּם וְהַתְּחִיל לְחַשֵּׁב מִה יִעֲשֶׂה עִם הַכֶּסֶף, אִיזוֹ סוֹחֲרָה יִקְנֶה, אִיךְ וּבִכְמָה יִמְכֹּר, וְחַשֵּׁב עַל עֲסָקִיו הָעִתִּידִים.

התכריכים יהיו בוהקים ביותר!

בְּנֵי הָעָשִׁיר לֹא הִסְתַּפְּקוּ בְּזֶה, מִיֵּד הִלְכוּ לְרֹאשׁ הַקְּבָרִים וְאָמְרוּ לוֹ: "אִם תַּעֲשֶׂה אֵת הַקְּבוּרָה שֶׁל אָבִא כְּמוֹ שֶׁצִּירִיךְ, עִם עֶצֶב, בְּכִיּוֹת וּצְעָקוֹת, תִּקְבַּל מֵאֲתַנּוּ מֵאָה וּחֻמְשִׁים דִּינָרִים!". שִׁמַּח רֹאשׁ הַקְּבָרִים, אֵינוֹ לוֹ בְּעִנְיָה לְהַרְוִיחַ בְּיוֹם אֶחָד רֹחַב שֶׁל חֵדֶשׁ... מִשֵּׁם הִלְכוּ לְרֹאשׁ הַרוֹחֲצִים וְאָמְרוּ לוֹ: "אִם תִּטְפֹּל בְּאֵבִינוּ בְּכָבוֹד, תַּעֲשֶׂה אֵת הַטְּהָרָה כְּמוֹ שֶׁצִּירִיךְ, נִשְׁלַם לָךְ עַל זֶה מֵאָה וּחֻמְשִׁים דִּינָרִים!". הַתְּמַלָּא רֹאשׁ הַרוֹחֲצִים שֶׁמְחָה וְאָמַר: "אֵינוֹ שׁוֹם בְּעִנְיָה, מִה שֶׁתְּבַקְשׁוּ אֶעֱשֶׂה, אֲפִלּוֹ אֵדָא שֶׁהַתְּכָרִיכִים יִהְיוּ בּוֹהָקִים בְּיוֹתֵרוֹ!". בְּרֹאשׁוֹ חֻשַׁב עַל הַמְּלִיּוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁהָלוּ לוֹ כֶּסֶף, סוּף סוּף יוֹכַל לְהַתְּחִיל לְהַחֲזִיר חוּבוֹת.

קם לתחיה מתוך קמצנות?

בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּאַחַד הַבָּתִּים הַסְּמוּכִים לְבֵיתוֹ שֶׁל הָעָשִׁיר הַנִּפְטֵר הָיְתָה צְרִיכָה לְהַעֲרֵךְ חֲתָנָה, וּמִכִּיּוֹן שֶׁכָּךְ, הַבֵּית הָיָה מְלֵא בְּסִירִים עִם אֲכָל וּבִשְׁוִלִים. לְפִי הַהֲלָכָה, לֹא אֲלִיכֶם אִם יֵשׁ נִפְטֵר בְּשׁוֹכְנָה, צָרִיךְ לְשַׁפּוֹךְ אֵת הַמַּיִם בְּבָתִּים הַסְּמוּכִים לְבֵית הַנִּפְטֵר מִשְׁנֵי צִדָּיו, אֶסְרוֹ לְגַעַת בְּמַיִם! כְּבִיכּוֹל מְלָאךְ הַמָּנוֹת וְכָל אֵת הַסִּפִּין שֶׁלוֹ בְּמַיִם וְזוֹ סִפְנָה גְדוֹלָה. כָּאן בְּבֵית הָזֶה הָיָה סִפֵּק אִם הוּא נִקְרָא בֵּית הַסְּמוּךְ וְצָרִיכִים לְזָרוֹק אֵת הָאֲכָל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בְּמַיִם הַלָּלוּ, אִזּוֹ שֶׁהוּא לֹא מִסְפִּיק סְמוּךְ כְּדִי לְאֶסְרוֹ אֵת הָאֲכָל. בְּעוֹדָם מִסְתַּפְּקִים, לְפַתֵּחַ אֶחָד מֵהַבָּנִים שֶׁנִּשְׁאָר לִיד הַנִּפְטֵר הַחֵל לְצַעֵק: "אָבִא

ומגדל חננאל עז

"יקבי המלך"

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

לא תשנא את אחיך

(מתוך הספר החדש "שמחת התורה" חומש ויקרא)

לא תלך רכיל בעמיתך לא תעמד על דם רעהו אָנִי ה'. לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא (ויקרא י"ט ט"ז-י"ז).

מעשה בעשיר...

רבנו יוסף חיים זיע"א הביא ספור על הפסוק הזה. מעשה שהיה בעשיר קמצן גדול שאפילו פרוטה אחת לא נתן לצדקה. ביום בהיר אחד, לא עלינו ולא אליכם קבל שבץ מחי ונפטר. מיד קראו בניו לאנשי חברא קדישא שיבואו לטפל באביהם, אך מכיון ששקלם ידעו שהוא היה קמצן גדול ומועילם לא נתן צדקה, חששו בניו ששם לא יתגלו בו כבוד כראוי, לכן החליטו לשלם כסף לכמה אנשים הנוגעים בדבר... פנו לראש המספדים ואמרו לו: "בדרך כלל אנשים משלמים לה חמשה או עשרה דינרים על הספד. אנחנו מבקשים שתכין הספד טוב ורציני, ובתמורה לך נשלם

שעשה, ידבר עם חברו עד שיגיעו לעמק השווה, וינצל מחטא השנאה. על ידי שאדם שומע את הצד של חברו, הוא מבין שיש עוד צד למטבע ולא כלם חושבים אותו דבר, לא תמיד החבר שם לב שמעשהו הזיק למישהו, וכשמראים לו את טעותו הוא מבין ומשנה את מעשיו.

גם הרמב"ם כותב (בפרק ו' מהלכות דעות הלכה ו'): כשיחטא איש לא ישטמנו וישתק, כמו שנאמר ברשעים: "ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע ועד טוב כי שנא אבשלום את אמנון" (שמואל ב' - כ"ב), אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו: למה עשית לי כך וכך? למה חטאת לי בדבר פלוני? שנאמר: "הוכח תוכיח את עמיתך".

התעורר! אבא קם! נכנסו האחים לחדר, והנה הם מבחינים באביהם שמתחיל להתישב באטיות על המטה. הביט האב בבניו ושאל: "מה קרה? מה אתם עושים פה? מה כל המולה?". הסבירו לו מה שקרה, והוא מיד גער בהם: "למה הבטחתם כל כך הרבה כסף למספיד ולקברן ולמטהר? רוצו מהר ותבטלו את ההסכם! יש לכם כסף מיותר?"... מיד שלחו אליהם שליחים, ואמרו שאביהם התעורר ואין צורך בהם. גם הספק על האכל של השכנים נפתר, מתר לאכול הכל.

כשהודיעו לראש המספידים ולראש הקברנים, הם קבלו זאת באהבה, אבל ראש הרוחצים היה בצער גדול, הוא כבר דבר עם הנושים והודיע להם שישלם את החובות, מה יאמרו להם עכשיו? היה הולך ובוכה, הולך ומקלל את העשיר שקם לתחייה. עבר שם חכם אחד, שמע אותו ואמר לו: "מה אתה מקלל אותו? מה הוא אשם?". השיב ראש הרוחצים: "העשיר הזה כל כך קמצן, עד שכאשר הנשמה שלו שמעה שילדיו רוצים להוציא כסף, מיד חזרה לגוף כדי שלא יוציא כסף..." השיב החכם: "כל עוד הכסף לא הגיע לידיים שלך, הוא לא שלך. הגע עצמך, אם היית חולם שהביאו לך מאה וחמשים דינרי זהב, וכשהיית מתעורר היית רואה שאין לך כלום, וכי היית כועס? ודאי שלא. זה רק חלום! גם כאן זה הירק בכח לא בפעל, תשוב לביתך ותרגע". לפי זה הסביר הרב בן איש חי את הפסוק: "לא תלך רכיל בעמך" - אם אדם דבר עליך רכילות, דברים לא טובים, רצה לגרם לך נזקים, כל עוד זה נשאר בכח - "הוכח תוכיח" מלשון כח - ולא הזיק אותך בפעל, אתה מצוה על "לא תשנא את אחיך בלבבך", אסור לך לשנא אותו ולהקפיד עליו.

לא לשמור בלב

הרמב"ן בפרושו על התורה הסביר את ההקשר של הפסוק בצורה נפלאה מאד. "לא תשנא את אחיך בלבבך" - אם יש לאדם מריבה עם חבר כלשהו והוא מרגיש שנאה כלפיו, לא ישמור אותה בלב, אלא "הוכח תוכיח את עמיתך" - לך לחברו וישאל אותו מדוע עשה מה

ספר תורה לכבוד הסבא קדישא

במלאת 66 שנים לפטירתו של עטרת ראשנו
הסבא קדישא המקובל האלוקי מרן הגאון
רבי **רחמים חי חויתה הכהן** זצוק"ל
הרב הראשי וראב"ד ג'רבא אשר הארץ האירה מכבודו
מוסדותיו הקדושים יוצאים בכתובת ספר תורה לכבודו
ולזכות כל עמ"י ולקירוב הגאולה בחסד ורחמים
הספר יוכנס בל"נ לביתו ובית מדרשו
באדמת הקודש ברכיה לקראת יום הילולתו

לא הקוצק
זוכה

זכות פרשה
₪ 10,000

זכות עמוד
₪ 2,600

זכות אות
₪ 18

התרומה מוכרת לצרכי מס | ניתן לפרוס עד 10 תשלומים | תורם עמוד/פרשה יקבל תעודת הוקרה מפוארת

בעמדות
נדרים פלוס

או בהודעה ד-
08-6727523

חינוך *9105

